

Latweeschu Awiſes.

Nr. 32.

Zettortdeenâ 8. August

1857.

Awiſchu = ſinnas.

Muſſu Kungs un Keifers un Keiſereene no Kiffinges nu atſtabjuſchi un no braukufchi us Potsdamu pee Pruhſchu Kehnina, fur muſſu wezza Keiſereene ar Leelwirſtu Mikailu un winna bruhti Jeziliju jaw bij atbraukufchi. Tur tohs wiſſadi gohdajufchi un leelu munſtereschanu turrejuſchi. Tad Keifers ar Keiſereeni braukufchi us Stettines ohſtu un tur ar karradampfluggeem 17tâ Jublijâ us Pehterburgu nobraukufchi, fur 20tâ Jublijâ laimigi pahnahkufchi wiſſeem par leelu preeku. Wezza Keiſereene un winnas peederrigi kahdas deenas pehz tam pa to paſchu zellu arri atbraukufchi mahjâs. Leelwirſts Konſtants nobrauzis pee ſawas augſtas gaſpaſchas us Emſes pilſetu, fur ta bahdejufees — un ir ſchee nu demuſchees us mahjahm. Emſe taggad arri maſgajahs muſſu zeen. Generalgubernaters Suworows. — Kaukaſus kalmôs muſſu ſaldati Eſcherkeſſeſchus atkal labbi ſakahwuſchi. Winna wezjakais Schamils, ar 3 tuhlftoſcheem no ſaweem kalna laudim bij nodohmajis ſtiprâ un ſleppenâ weetà apſlehptees un Kreeweem panemt leelu pulku promjantes, fo us dauds ſimts weſumeem wedduſchi us lehgeri. Atkal leels pulks tuffchu weſumu no lehgera to brihdi pa to paſchu zellu pahrbrauzis atpalkaf us mahjahm. Pa paſchu zella widdu Schamils nu bij paſlehppees. Bet muſſu Generals Orbelians, gudrs deefgan, to bij dabjuis ſinnaht un ſubtijis labbu teefu ſaldatu ar to promjanti un arri ar teem tuffcheem weſumeem, un arri wehl ſahnis nolizzis karrâ wihru pulku, tâ kâ ſchee eenaidneeki nu no 3 puſſehm bij ap-

lenzeti. Tâ kâ nu tee weſumi tuwojuſchees, tad eenaidneeki drohſchi un ſtipri wirſu un itt niſni ar teem bij jakaujahs. Bet kad nu nahkufchi no ohtras puſſes irr tee karrâ pulki ar teem tuffcheem weſumeem un beidsotht ſahnôs no kalneem tur, fur tee gribbejuſchi behgt mahjâs, wehl nahzis treschais Kreewu ſpehks, tad neſinnajuſchi fur ſprukt, kâ isglahtees. Leelakais pulks isklidhis kâ jehri meſchâ — bet zitti itt par warru turrejuſchees un kahwuſchees lihds beidsamam. Turpat palikkufchi 400 noſchauti, ſtarp ſcheem 3 tauſchu wirſneeki un dauds zitti no winna lungeem, zittus ſaſchautus panehmuſchi lihds, — jo ſcheem irr leels kauns atſtaht kauſchanas weetà ſarvus ſaſchautus woi noſchautus. Ullaſchin ſchee tohs panemm lihds, kaut arri buhtu jabehg ar leelu behgſchanu. No Kreeweem 8 ſaldati noſchauti, 3 wirſneeki un 44 ſaldati ſaſchauti. 5 ſtundas kahwuſchees. — Pirmais pehrkônſſchinni gaddâ mums Jelgawâ bijis us Leeldeennahm un til 30tâ Jublijâ bij ohtrais, bet tohti bahrgs. Geſpehris 1 nammâ, weenu ſkurſtena gabbalu noſpehris. Par Deewa laimi naw dedſis, jo mums paſchu laiku leels uhdens truhkums, jo leelajâ eelâ muhre jaunu tiltu, tamdeht kanahls, kas wiſſahm pilſata pumpehm dohd uhdeni, irr nolaiſts ſauſs un uhdens ar pirſſchanu pilſahtneekem japehrf. — Pariſe, pee ta dſeefmu meiftera Berangers kappa arween wehl ſtahw palizija un wakts, jo tauſchu bes ſinnas dauds nahk un nahk to pagohdaht un usleek kappa weetai pulku krohnifchus. Tau effoht wairak ne kâ 50 tuhlf. krohnifchu tur ſalikti un tee ſtahwoht leelâs laudſes. — Saenemus dumpineekus Italijâ un Sprantschu ſemmê nu teefa; iſteikufchi kâ grib-

bejuschi Keiseru Napoleönu nokaut!! — Sar-
dinjeru semmē tihri pohsts ar laupitajeem un
flepkaueem. Itt leeliski un drohschi deenas
lailā nahkoht zeemōs un fahdschōs un islaupi-
juschi wissu aiseet kalnōs. Pats Kehniensch
brauzis zeereht un ne zil tahlu no pils laupi-
taji tam uskrittuschi un fahkuschi schaut, bet pal-
deems Deewam naw trahpijuschi un aisdsiht.
No Siropas isstahstischanas jelle sinneet, ka
pa Italiu tā jaw eet. — Awrikā pee Se-
negales uppes Sprantscheem gabbali peederr
(skattees Awrikas lantkahrte, pufslōhdēs.)
Uālo wahrdā. Tē nu tee Maureeschi no Nu-
āmeda tizzibas, laupitaju tauta, lahgu lah-
gahm eelaufijuschees un islaupijuschi Mehgeru
tautas kas Sprantscheem padewuschees. Tad
nu 6tā Maijā Sprantschu Gubernaters ar
kahdeem 2000 Militischeem ko ahtrumā sagrah-
bis un 3 leeleem gabbaleem dewees Mauri-
scheem pakkat, tohs brangi sakahwis un dauds
nokahwis. Bet pehz atkal gaddijees kahds
Turku praweets. Schim wissi Maureeschi
peekrittuschi un schis nu ar leelu spehku nahzis
Sprantschu krepofstu un pilfatu panemt. To
gan aplehgerejuschi, un ar sturmeschanu grib-
bejuschi panemt, bet Sprantschi labbi turre-
juschees un tohs aisdsinnuschiprohjam. — Darpu-
ra, Awrikas widdū irr lohti baggata un tur bij
branga andele. Bet nu 30 gaddi ka nekahdi
kaupmanni ar sawu prezzi pa teem leeleem
fmiltschu tukfnescheem kas Awrikā, nedriht-
steja eet, nemeera labbad, kas tur stary tahm
melnahm paganu tautahm. Nu teem leekahs
buhht meers, jo nu no turrenes us Egipti
nahht pulks kaupmannu, leela karawahne ar
4200 kameeleem, kas to baggatu prezzi nefs.
Par tahdam karawanehm islahfi Ufiās isstah-
stischanu. — Nu buhs gan janemm rohkās
Ufiās lantk. isstahstischana, jo redsams, ka ar
Kinesereem un Indijereem papillam buhs darba,
jo Calenderi ne warr beigt turpu suhtiht karea
kuggus un saldatus. Us K a n t o n u jaw suhti-
juschi 65 karea kuggus, dauds wairak waija-
dschēs Indijā, kur dumpis jo deenas jo leelaks

paleek un breefmigi pohsta darbi no dumpinee-
keem tohp padarriti. Pee Kantones 3 reises
Calendereem nikni bij jakaujahs ar Kineseru
karea-laiwahm, kas tur tā dunduri firgam us-
krittuschi un ar saweem leeleem gabbaleem gan
neganti schahwuschi un skahdi padarrijuschi,
bet beidsiht teem flikti gahjis. Pirmo reisi
Calenderi teem panehmuschi 27 laiwas. Dhtrā
reise tee aisbehguschi pee kahda krepofsta un
tur flehpufchees. Nu Calendereem bijjaet pee
mallas, un krepofsts japanemm ar sturmi,
tad tik ar tahm laiwahm dabbusjuschi kautees.
Gefahkoht Calendereem bij jaet atpakkat ar
saweem kuggeem, bet paligu ar zitteem kug-
geem dabbusjuschi, tee gahjuschi atkal Kine-
seru laiwahm prettim un pehz leelas kaufcha-
nahs tohs winnejuschi, zittus panehmuschi,
zittus fadedsinajuschi. Tais 3 deenas Calen-
deri teem panehmuschi un nomaitajuschi 121
laiwas ar 900 leeleem gabbaleem. — Indijā
eet zittadi, jo dumpis paleek jo leelaks un
nu jaw kahdas 80 regimentes Sipoju, —
tas irr saldati no Indijeru tautas nemti, —
dumpi zehluschi. No scheem kahdas 40 regi-
mentes sawus Calenderu wirfneekus no-
kahwuschi, un nu turraks prettim, un kah-
das 40 regimentes, kurrakm eerohtschus pa-
nemt Calendereem laimejees un Calenderi
Deewam pateiz, ka isdewees tohs leelakus
runnatajus gan zeetumā likt, gan pakahht
woi tuhda noschaut bet zittus wiffus aislaist
us mahjahm. Kur Calenderi pee laika man-
nijuschi, ka kahda regimete wairs naw ustiz-
zama un kur drohschi wirfneeki bijuschi, tur
likkuschi itt ahtri atskreet Calenderu regimenti
un leelus gabbalus, tad sa-ainajuschi wiffus
Indijeru saldatus un tohs teem prettim likku-
schi nostahtees. Tad pawehlejuschi saweem
saldateem lai winneem redsoht peelahde plin-
tes un leelus gabbalus un tad praffijuschi, woi
gribboht klausiht, — ja ne, tad tuhda tohs
noschahschohht. Ne ko darriht — jaklaufa.
Nu pawehlejuschi plintes un sohbinus nolikt
semme un atdoht; kad ta darrijuschi, tad run-

natajus un padohma-dewejus fanehmufchi, no-
teefajufchi, tohs zittus aisdsinnufchi prohjam.
Kur tà pee laika darrijufchi, tur labbi gan is-
deweës, bet tur pee laika tà naw darrihts,
tur saldati wirfneekus, winna feewas un behr-
nus un wiffus Giropeerus breefmigi apkahwu-
fchi, wiffadi tohs mohzijufchi un waijajufchi,
là plehfigi swehri ar teem darrijufchi, un tad
laupijufchi un dedsinajufchi itt par pohstu un
nu kareo prett Calendereem. Dehlijas
pilsats nu irr dumpineeku fehdeklis, bet tik ne
wiffds pilsatds Indijas seemeta puffè ir ne-
meers. Benares leelà pilsatà Calenderi
arri gribbejufchi weenai regimentei eerohtschus
panemt, bet ohtra regimente tai nahkufe pa-
ligà un schahwufe us saweem wirfneekeem.
Tad nu Calenderi ar leeleem gabbaleem us
teem schahwufchi un tohs aisdsinnufchi, 100
dumpineekus noschahwufchi, 200 fahschahwu-
fchi; zitti aisbehgufchi, bet arri 3 Calenderu
wirfneeki un 8 saldati noschauti. Allalaba d è
dumpineeki 26 wirfneekus breefmigi nokahwu-
fchi, basnizu un wiffus kristigu laufchu nam-
mus isplinderejufchi un nodedsinajufchi. 3
tuhkfstofchus zeetumneekus palaidufchi walkam
un tee nu strahda pohsta darbus. Illemdure
tapat fahkufchi darriht, bet Calenderi tohs
atdsinnufchi no pilsata. Kamptus pilsata
kreepostu, fur dauds Calenderu bij aisbehgu-
fchi ar feewahm un behrneem paglahbtees no
dumpieekeem, schee ar sturmi panehmufchi un
wiffus kristigus zilwekus basnizà apkahwufchi.
Sajeapore fahzees dumpis swehtdeenà pa-
schà basnizas laika, kad wiffi kristitee basnizà
bijufchi. Nokahwufchi wiffus basnizà un
winnu nammus isplinderejufchi, un nodedsi-
najufchi. Tà nu eet wiffds leelds pilsatds un
tik kai Bombajas un Madrafes teefas wehl irr
meers. Dehlijas pilsatu, fur jaunais Indi-
jeru Kehuinsch turrabs, no 6000 Calendereem
nu tohp aplehgerehts un tur nu ikdeenas dikti
laujahs, jo schee no pilsata isnahk lahgu lah-
gahm ahra un teem uskriht. Gan tee ikreifes
no Calendereem tohp uswarreti un dsihiti at-

passat un Calenderi teem arri jaw 16 leelus
gabbalus panehmufchi, bet pilsahnteekeem
nahk un nahk paligs, Calenderu spehks irr
mas un tik ahtri palihgs teem wehl ne warr at-
freet, jo mallu mallas teem nu irr darbs.
Tadeht Calenderi nu suhta ar steigfchanu
kuggus un saldatus no mahjahm un arri teem
no Perferu un Kineseru semmes jaet us
Indiju. Ja mas tad 70 deenas jabrauz, ka-
mehr no Calenderu semmes us Indiju warr
nobraukt. Zik ilgi dumpineekeem nu wehl
laika spehka peeaugt un Calendereem buhs
gruhti deesgan to dumpi sawaldiht. Zik millj.
rubl. schis niknais karsch nu maksahs, — zik
leela buhs ta skahde, fo schee dumpineeki pee
Calenderu mantas Indija pa tam padarrihs
un kahda neisrehkinajama skahde, ka wiffa ta
leela andele ar Indiju pagallam un arri wis-
fas krohna nodohfchanas, muita un tulla nu
suhd! Wehl klahk Calendereem ar Kinese-
reem jakareo, — zik tas atkal maksahs! 160
fudr. rubl. effoht jamalka kuggineekam par
ikkatru saldatu fo pahrzelt no Calenderu sem-
mes us Indiju. Ja mas tad 30 tuhkst. saldati
effoht turpu jawedd. Kur nu wehl tee sirgi
un leeli gabbali. Isrehkini nu zik teem tahds
karsch maksahs. Lai Deews pasarga nabbaga
kristigus zilwekus un missionarus Indija!

S—3.

Sauna siina.

Widsemme Rujenes nowaddà 21 gaddu
wezza meita lohpus gannijufe. Leels bruhns
lahzis nahk no mescha, fahk gohwi plehst.
Meita peeskreen ar nuhju un tik dohd fleeg-
dama, brehkdama. Lahzis palaisch gohwi
bet uskriht ohtrai; drohscha meita atkal laht-
scham wirfu. Bruhnais palaisch ir scho, bet
kriht treschai wirfu. Pa tam laudis no tu-
wajahm mahjahm atskreen un nu lahtscham
jابهg meschà. Tad tà meita! Lai Deews
tai palihds tikpat stipri turretees prett to, kas
eet apkahrt là plehfigs lauwa, mekledams
kurru tas warr apriht.

S—3.

Pateiziba.

Lai mihligai drauga rohkai, kas man waktar, lai fawus behrnus eespehju labbi audsinacht, pee zdesmit sudraba rublus fawu zeenijamu wahrdu flehpdama, atsuhtijuse, es no wiffas firds pateizu. — Zeenijams, man nesinnams draugs! Tawa dahwana atnakhufi ihstenâ laikâ un es winnu nolizzis us fawu behrnu audsinaschanas augkeem. Lubgtin lubdsu, lai tewim nereebj man fawu wahrdu sinnamu darriht. Ihtas draugu firdis pafaulê retti rohnamas, un tu manni jo wairak eepreezinafi, kad tewi warreschu pee fawas firds speest. Birschumuischâ, tai 20tâ Zuhlija 1857. H. Lieventhal.

Mihli.

Gsmu rihts ar diwahm fahjahm,
Wiffa meesa mitte ween;
Gsmu gan eefsch wiffahm mahjahm
Kur man mohza daschu deen;
Man ar warru barribu
Mutte leef laut negribbu;
Tschaumalli irr manna dalka,
Sobbu nopelns tawâ walkâ;
Rubbul daschs tew fullê nahf,
Kad til manni mohziht fahf;
Kahda alga man tad buhs? —
Gadda duffa ta man kluhs. — 99 —

Gluddinaschanas.

Strundes Kohjeneeku fainneekam Zannam Berkam us zekka no Rihgas us Zelgawu, tai 12tâ Zuhlija nakti no Slutjas krohga stedellehm, issagts tumfchi behrs sirgs, abbas pakkal fahjas lihds wehnscham bassas, krehpes melnas, widdeju sirgs, 8 gaddus wezs, lihds 60 rubl. wehrts. Sagtu pehdas eet us Zelgawu. Kas flaidras fannas warr doht, kâ sirgs irr dabujams, dabubhs 10 sudr. rubl. 2

Wahnes (Sahrzenes) Ihehnu fainneekam nakti tai 16tâ Zuhlija no gannibas nosagts melns 5 gaddu wezss sirgs, 40 rubl. wehrts, mehrens no auguma, bes ne-

fahdahm redsamahm simehm, til kad winnu jahda tad winsch ihd. Sweschu mahju feena plahweji ap puffs nakti redsejuschi wihru ar to sirgu meschâ us stabilles puffi eejabjam; bet dohmajuschî, ka tas paschu mahju zilweks effoht. Kas flaidru fannu par scho sirgu warr skappeht, dabbu peenahfamu pateizibas malfu. 2

Zaunpils muischas waldischana darra sinnamu, ka Zaunpils tirgu, to lihds schim 12tâ August turreja, schinni gaddâ weenu neddeku sebbaku, tas irr tai 19ta Augustâ turrehs. Zaunpills, 17. Zuhli 1857. 2 (Nr. 35.)

Ta Krohna Erzogamuischas pagasta teefa usaizina zaur scho wiffus parradu-dewejus un parradneelus ta nomiruschâ, pee Lapsu muischas peederriga Zehkaba Klidfina, nelaika laulata drauga tabs fainneezes no Lapsu muischas Stubermannu Welku-mahjahm, Lihses Klidfina apprezeta bijuse Grünfelta, ka arri wiffus tohs, kas pee tabs Zehkaba Klidfina atlikfuschas mantibas, mantoschanas- jeh zittas prassischanas zelt gribbetu, diwu mehneschu karpâ un wifswelak lihds to 21. Septemberi f. g.; kas par to weenigu un isslehgschanas termina nolikts irr, paschi un kur wajjadfags ar assistenti, pehrmindera waldischanas un pehz likkumeem wehletas weetneefa warras winnu prassischanas, parradus un peedohschanas scheinan peenest, arri tohs parradus islihdsinacht.

Tee parrada-ustizzetaji kâ arri tee prassitaji, kas lihds tai augfcham peedohtai terminai fawas prassischanas un peedohschanas scheinan nebuhtu meldejuschi, ne taps wairak flausiti, bet pasaudehs fawas rektes pawiffam; turpretti teem parradneekem, kas fawu parradu noliktâ laikâ ne peedohs, pehz likkumeem buhs par to ja-atbild.

Tamdeht ta Krohna Erzogamuischas pagasta teefa teem mantineekem, mantoschanas- un rektes-nehmejeem ta nomiruschâ darra sinamu: ka teem pascheem tanni 21. Septemberi f. g. pee schihs pagasta teefas flaidri wajjaga isteikt, woi teem fahda prettimrunnaschana un fahda prettimrunnaschana winneem buhtu jazett prett tam scheinan peenestam usdewumam tabs atrailnes Lihses Klidfina, deht tabs atlikfuschas mantibas ta nomiruschâ, un ka wiffi tee, kas schi terminâ ne nahfs un ne peemeldefees, taps usluhfoti kâ tahdi, kas ar scho usdewumu irr ar meeru un to par riktiugu irr atfunuschî. Erzogumuischâ, tanni 13. Zuhli 1857. 2

(S. W.)
(Nr. 695.)

J. Murinisch, peefschdetais.
A. Monkiewicz, teef-schrihw.

Brühw driffekt.

No jührmallas-gubernements augstas waldischanas pusses: Cenzlei-Director W. Gruner, stellv. Censor. Zelgawâ, tal 6. August 1857. No. 148.